

Фокус: Предизборната кампания за предсрочните парламентарни избори в Македония на 1 юни вече е в средата си. Ако резюмирате впечатленията, каква бе предизборната кампания досега и как очаквате да приключи?

Биляна Ванковска: От формално-правна гледна точка изборите бяха нарушени още преди да е започнала кампанията. Не очаквам подобрене и по отношение на прозрачността на източниците за финансиране. Все пак най-тревожни са всекидневните насилствени инциденти, които поставят под въпрос демократичността и легитимността на изборния процес. Казано накратко – както и мнозинството граждани едвам чакам да приключи предизборната кампания и бих била щастлива, ако приключи без човешки жертви и с по-малко изразходвани финансови средства.

Двете най-големи албански партии предизвикват инциденти с оръжие, а ВМРО-ДПМНЕ и Социалдемократическият съюз на Македония (СДСМ) нарушиха договора и в риториката внесоха въпроса за името, за който предварително казаха, че ще го оставят извън кампанията.

Фокус: Кое от тези две неща ще влияе по-лошо върху цялостната оценка за кампанията?

Биляна Ванковска: За мен няма дилема: употребата на насилие и т.нар. говор на омраза не може да се свърже с демокрацията, а ако заради насилието избирателната активност сред албанското население бъде ниска, това ще влияе директно върху легитимността на следващото правителство. Въпросът за името е неестествен от гледна точка на международните отношения и от гледна точка на една нормална кампания, но Македония е без собствена воля и е в абсурдна ситуация. Обичайно е на избори да се решава за конкретните интереси на гражданите и обществените интереси на гражданите и обществените субекти, но при нас явно няма изграден национален консенсус. Затова смятам, че вместо избори в този момент ни бе нужно изграждане на консенсус и обща държавна политика по отношение на ключовите въпроси.

Фокус: Какви избори очаквате – честни, демократични, или...?

Биляна Ванковска: Погрешно е да се гледа на изборите като на еднократен акт (в деня на гласуването). Изборите са процес, който трябва да е демократичен, свободен и честен от деня на насрочване на изборите до деня на учредяване на новия парламент и избирането на правителство. За съжаление, ако денят се познава от сутринта, тогава ни очакват трудни моменти, особено в периода, когато трябва да се формира ново правителство.

Фокус: Какво е бъдещето на Македония след 1 юни? Страната не стана член на НАТО и все още е далеч от получаването на покана за започване на преговори за членство в ЕС. Каква е възможността Македония да стане най-изолираната държава на Балканите?

Биляна Ванковска: Македония я очакват трудни дни, бих казала повече заради вътрешни причини - политически, междуетнически и вътрешноетнически, както и икономически, отколкото заради това, че членството в ЕС и НАТО е все още далеч. Все пак не виждам защо Македония като държава би била изолирана от някого. Страната нито е воювала с някого, нито някой има причина да й наложи санкции. Разделението, което наложиха партиите - на "предатели" и "европейски ориентирани сили", е лъжливо и е за предизборна употреба. Освен това, ако мислите за някакъв рязък обрат от проевропейския курс – това е по-скоро опасност за Сърбия (ако там се формира правителство на т.нар. националистически блок), отколкото за Македония.

Фокус: Трябва ли Македония да организира референдум за името?

Биляна Аз мисля, че това е лош вариант. Първо, питам се как ще звучи въпросът,

имайки предвид преговорите с Гърция - не става дума само за името, а за цял договор, който съдържа клаузи и задължения, за които смятам, че гражданите няма да бъдат достатъчно информирани. Референдумът е опит политическата отговорност да се прехвърли върху гражданите.

Фокус: Една от приоритетните задачи на бъдещото правителство ще бъде да се утвърди държавната позиция за евентуалното признаване на независимостта на Косово. Какви ще бъдат последствията от признаването или от непризнаването на косовската независимост?

Биляна Ванковска: Смятам, че този въпрос отдавна е приключил – Македония няма избор, тя трябва да признае Косово и заради вътрешнополитическия натиск (от албанското население) и заради натиска от САЩ и най-влиятелните страни в Западна Европа. В момента само се правят сметки по въпроса за границата. Но ще има и проблеми със Сърбия, а какви ще бъдат те, ще зависи от това какво правителство ще се учреди в Белград.

Фокус: Според сегашните анонси, може ли демаркацията на границата с Косово да прерасне в по-голям проблем от сегашния само “технически въпрос”, както ни уверява настоящето правителство?

Биляна Ванковска: Фразата “технически въпрос” бе измислена от всички наши и косовски правителства, но и от международната общност, с цел да се представи по-добра картина за ситуацията в региона. Проблеми ще има, но смятам, че двете страни, под натиска на международната общност няма да позволят по-голяма дестабилизация от страна на някои екстремни групи.

Фокус: Забелязва ли се промяна в политиката на съседните държави – Гърция, България, Албания към Македония, след срещата на НАТО в Букурещ?

Биляна Ванковска: Това е сложен въпрос, а периодът, за който говорим, е прекалено кратък. Актът на присъединяване на Албания към НАТО сам по себе си би трябвало да означава по-голяма сигурност и стабилизация в региона. По отношение на Гърция и България - няма по-голяма промяна в политиката на двете страни-съюзници (от НАТО и ЕС), които очевидно искат да решат всички открити въпроси с Македония сега, когато тя е пред вратите на Европа и е най-уязвима и подложена на различен натиск.

Фокус: Има ли опасност за идентичността на Македония?

Биляна Ванковска: Аз не смятам, че за гърците има опасност за тяхната идентичност, но елитите умело създават впечатление, че името на Македония е въпрос на национален интерес. Същността е в това, че по тези въпроси понякога въобще не е важно дали има реална опасност – достатъчно е да има предполагаема или изфабрикувана опасност за нечия идентичност. За съжаление на Балканите все още властва спирала на страха и етническа дилема за сигурността – при това не само в Македония.

Фокус: Коя ще бъде най-важната задача за следващото правителство, която ще постави Македония на верния път към евроатлантическата интеграция?

Биляна Ванковска: Не знам дали ще имаме ново или старо-ново правителство, но каквото и да е то, менюто на проблемите ще бъде дълго, а всеки един от тях е поставен във времева рамка. Тъй като става дума за невсекидневни проблеми, на няколко “фронта”, най-важното от всичко е стабилизация на вътрешната ситуация след изборите, опозицията (която и да е) да бъде конструктивна и партиите да изградят климат на консенсусна демокрация и национален консенсус по належащите въпроси.

Македонија ја очакват трудни дни

Написано от

Вторник, 21 Октомври 2008 09:23 -

Сунчица СТОЯНОВСКА

19 май 2008 | 14:29 | Агенција "Фокус"